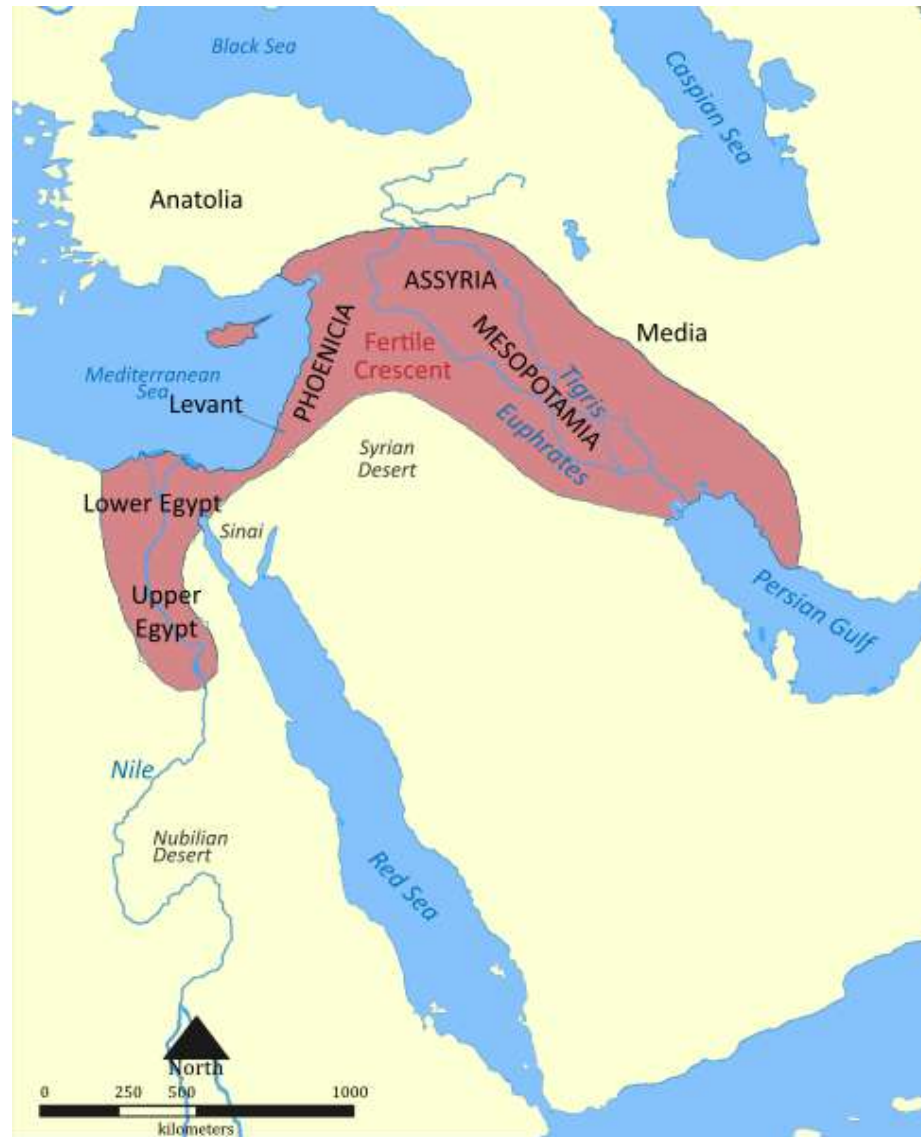

2° ΓΕΛ Αλιβερίου 2013-14 Α1 project

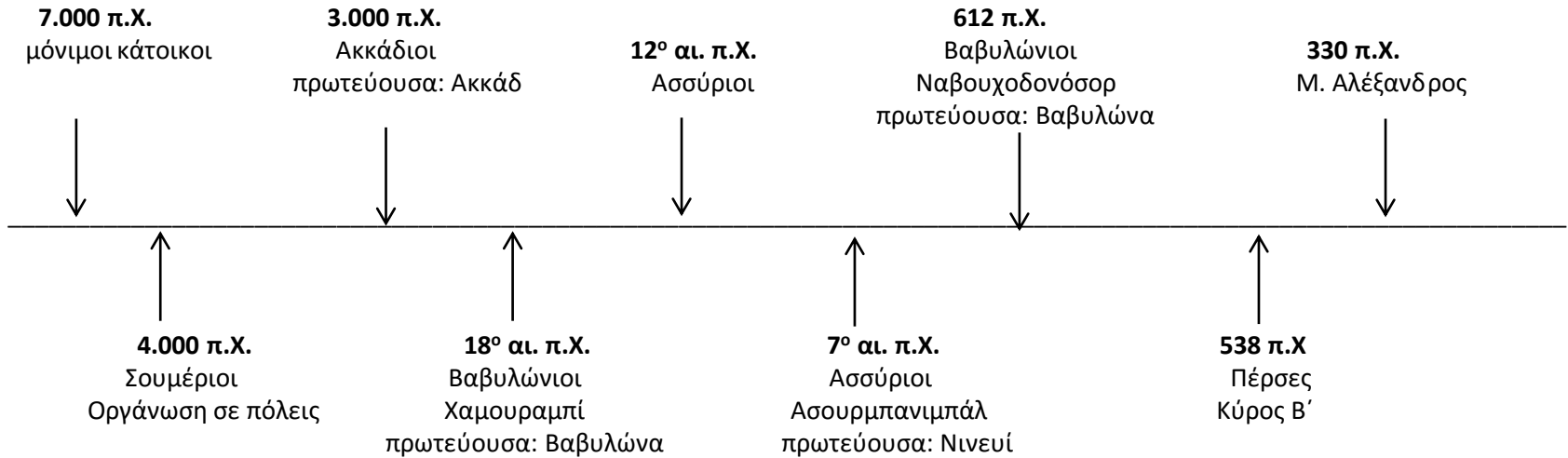
Μεσόγειος

Η εύφορη ημισέληνος

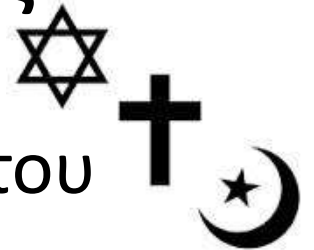
Οι λαοί της Μεσοποταμίας

Μεσόγειος: Η θάλασσα των πολιτισμών

- Η Μεσόγειος υπήρξε κοιτίδα πανάρχαιων πολιτισμών και θρησκειών και παραμένει ένας γεωγραφικός χώρος πλούσιος σε αξεπέραστα ιστορικά μνημεία και ανθρώπινες ιστορίες.
- Εδώ άκμασαν μεγάλες **αυτοκρατορίες** (Περσική-Ρωμαϊκή – Βυζαντινή - Οθωμανική) και τρεις από τις σημαντικότερες **θρησκείες** (Ιουδαϊσμός – Χριστιανισμός – Ισλάμ).
- Εδώ τέθηκαν τα θεμέλια για την γέννηση του **δυτικού** πολιτισμού.

Ιστορική αναδρομή

- Η ναυσιπλοία ξεκίνησε στο Αιγαίο την 8η χιλιετία π.Χ.
– νωρίτερα απ' οπουδήποτε αλλού στον κόσμο.
- Για τους λαούς που ζούσαν στην λεκάνη της Μεσογείου, η θάλασσα που τους χώριζε έγινε γρήγορα ο δρόμος που τους ένωνε.
- Για χιλιετίες, η Μεσόγειος, η **«θάλασσά μας»**, αποτέλεσε το συνδετικό κρίκο μεταξύ Ανατολής και Δύσης.

Η μινωική θαλασσοκρατία

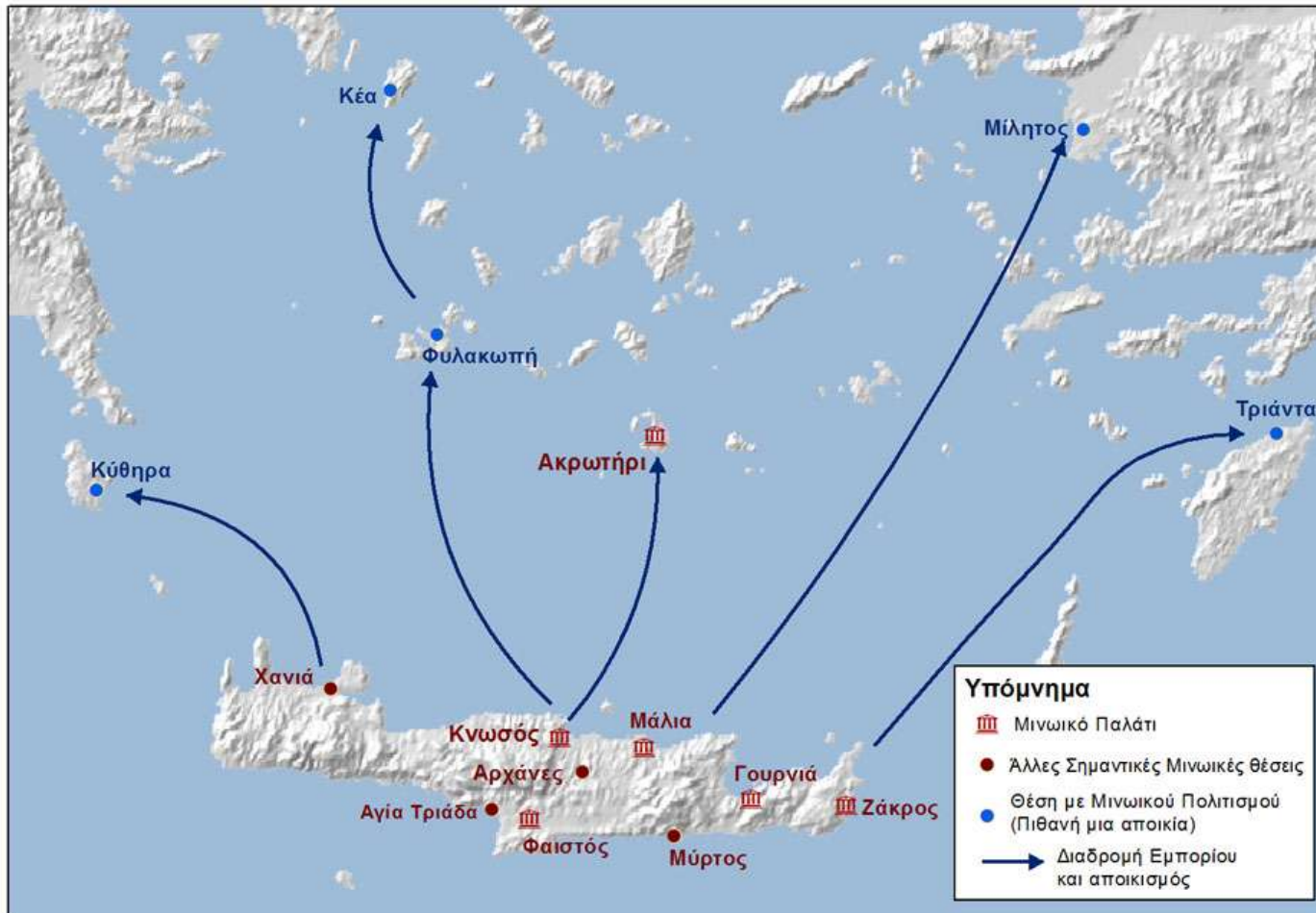
Η εμπορική δραστηριότητα των Μινωιτών της Κρήτης (19ος - 16ος αιώνας π.Χ.)

Σύμφωνα με το πανεπιστήμιο της Καρλσρούης ο Μινωικός πολιτισμός είναι ο αρχαιότερος ναυτικός πολιτισμός στον κόσμο και αναπτύχτηκε από το 2800 π. Χ.

Διαδρομή εμπορίου και αποικισμός

Ο Μινωικός πολιτισμός

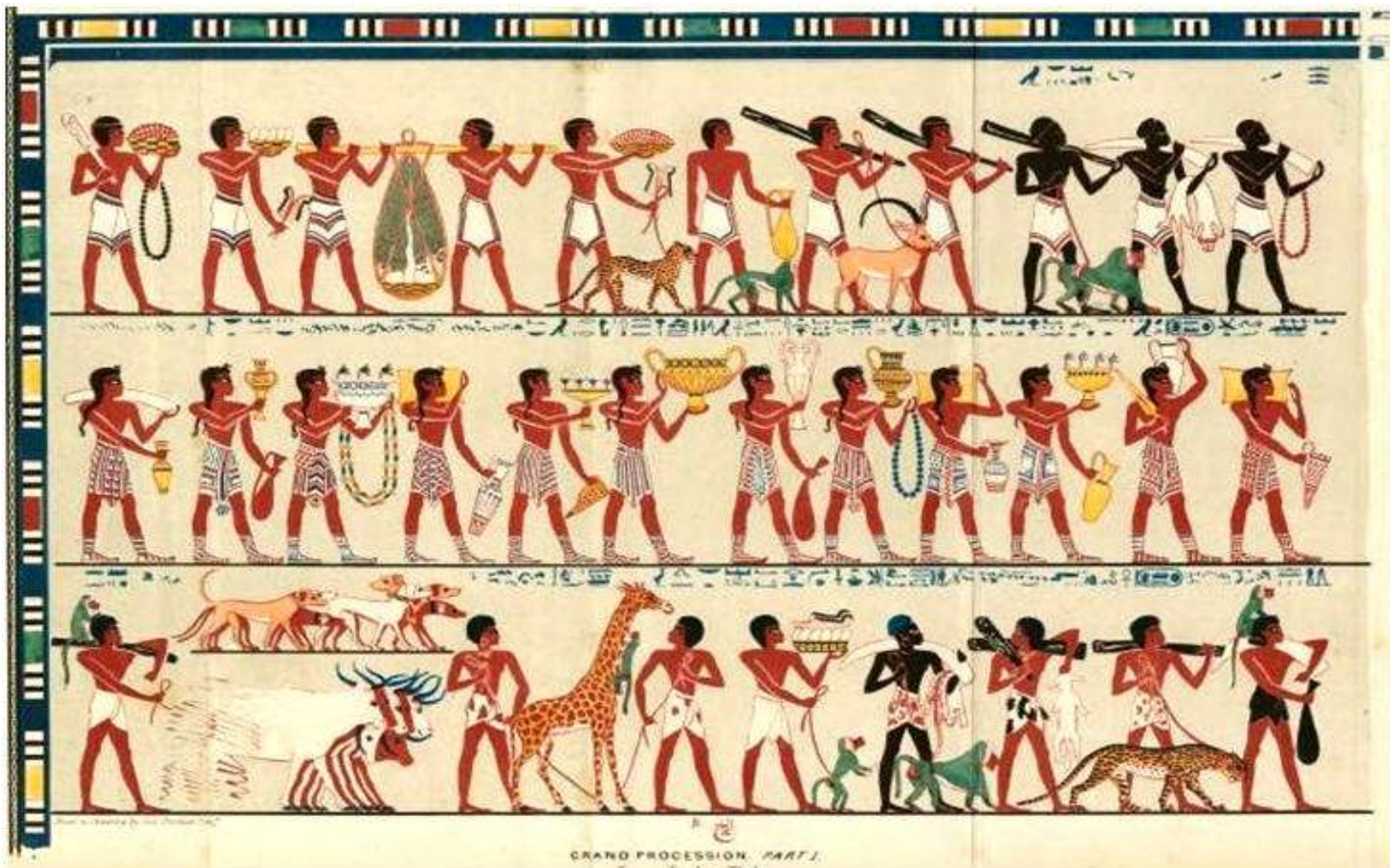
Το δακτυλίδι με το όνομα της Νεφερτίτης που βρέθηκε στο μινωικό πλοίο

Στη δεύτερη χιλιετία π.Χ. οι παραστάσεις πλοίων σε δακτυλίδια, σφραγίδες, πήλινα ομοιώματα, τοιχογραφίες, κοσμήματα κλπ, μαρτυρούν την επικράτηση των Μινωιτών. Τη θαλασσοκράτειρα Κρήτη του Μίνωα επιβεβαιώνουν τόσο ο Θουκυδίδης όσο και ο Στράβων αργότερα.

Τα πλοία των Μινωιτών έφταναν ως τη Ραζ Σμάρα στον ποταμό Ορόντη, καθώς και σε διάφορες Αιγυπτιακές πόλεις.

Την έντονη ναυτική δραστηριότητα, με την ανταλλαγή προϊόντων με άλλα λιμάνια της Μεσογείου επιβεβαιώνουν τα αιγυπτιακά αγάλματα και οι σκαραβαίοι που βρέθηκαν στην Κρήτη.

Ενώ σε τοιχογραφία της Αιγυπτιακής Θήβας, βρέθηκαν παραστάσεις που απεικονίζουν τους "Κεφτιού" (επί δυναστείας του Κιούφου Χέοπα) με μινωική ενδυμασία, προσφέροντας δώρα στην ισχυρή και φίλη Αίγυπτο.

Στη μεσαία σειρά οι Κρήτες, Κεφτιού, όπως τους αναφέρουν οι Αιγύπτιοι, φέρνουν δώρα στον Φαραώ. Τα δώρα τους είναι κατασκευασμένα με πολύ υψηλή τεχνική αλλά και καλλιτεχνική αξία. Αυτό δείχνει τον υψηλό πολιτισμό που είχαν οι Μινωίτες στον τότε γνωστό κόσμο.

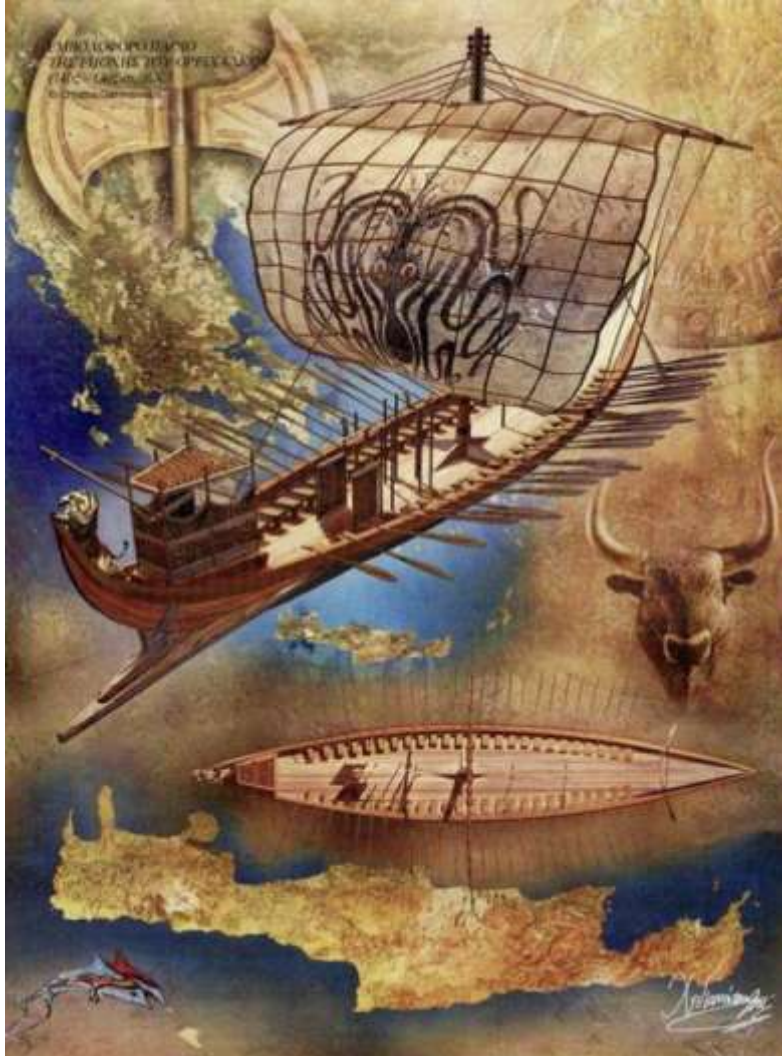
ΚΡΗΤΗΣ –ΚΕΦΤΙΟΥ μεταφέρει Τάλαντο
σα δώρο στο Φαραώ
Η Τοιχογραφία από την Αίγυπτο

Τάλαντα από το ναυάγιο από το
Ακρωτήριο της Καλυδωνίας της Μ.
Ασίας 13^ο αι. π.Χ.

Εμβολοφόρο πλοίο 14-13^{ος} αι. π.Χ.

Οι Μινωίτες ήταν πρωτόποροι σε ταξίδια
μεγάλων αποστάσεων των ωκεανών

Τοιχογραφία της Εποχής του Χαλκού - τα πλοία
των Μινωιτών στο Ακρωτήριο της Θήρας

Η ναυτική κυριαρχία της Κρήτης

- Οι Μινωίτες δεν είχαν πληθυσμιακά προβλήματα. Η εξάπλωσή τους γινόταν περισσότερο για εμπορικούς λόγους και για εξασφάλιση πλουτοπαραγωγικών πυγών.
- Αυτό δείχνουν τα ευρήματα στη Γερμανία όπου διήνυσαν μια τόσο μεγάλη απόσταση για προμήθεια ήλεκτρου και άλλων στοιχείων του εδάφους. Για τους ίδιους λόγους περιέπλεαν και τον Εύξεινο Πόντο.
- Η ναυτική κυριαρχία της Κρήτης εκδηλώθηκε με μια αλυσίδα πόλεων που, εκτός από τις Κυκλάδες και την ηπειρωτική Ελλάδα και Μικρά Ασία ιδρύθηκαν στις ακτές της Συρίας, της Παλαιστίνης, της Κύπρου και της Σικελίας και της Ιβηρικής.
- Οι αρχαίες παραδόσεις φέρνουν Μινωίτες εγκατεστημένους στην Κιλικία, τη Λυκία, την Τροία και στην υπόλοιπη Μικρά Ασία.
- Στους μύθους του Ηρακλή και των Αργοναυτών βλέπουμε τους ταξιδευτές αυτούς να ιδρύουν πόλεις στη Μεσόγειο και τον Πόντο.

ΟΙ ΜΙΝΩΪΤΕΣ ΠΗΓΑΙΝΑΝ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΠΟΥ ΟΝΟΜΑΖΟΥΜΕ ΣΗΜΕΡΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΒΡΙΣΚΟΥΝ ΗΛΕΚΤΡΟ. ΜΕ ΤΕΤΟΙΑ ΠΛΟΙΑ ΠΗΓΑΙΝΑΝ ΣΤΟΝ ΕΥΞΕΙΝΟ ΠΟΝΤΟ ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΟΥ ΚΑΙ ΒΟΣΠΟΡΟΥ

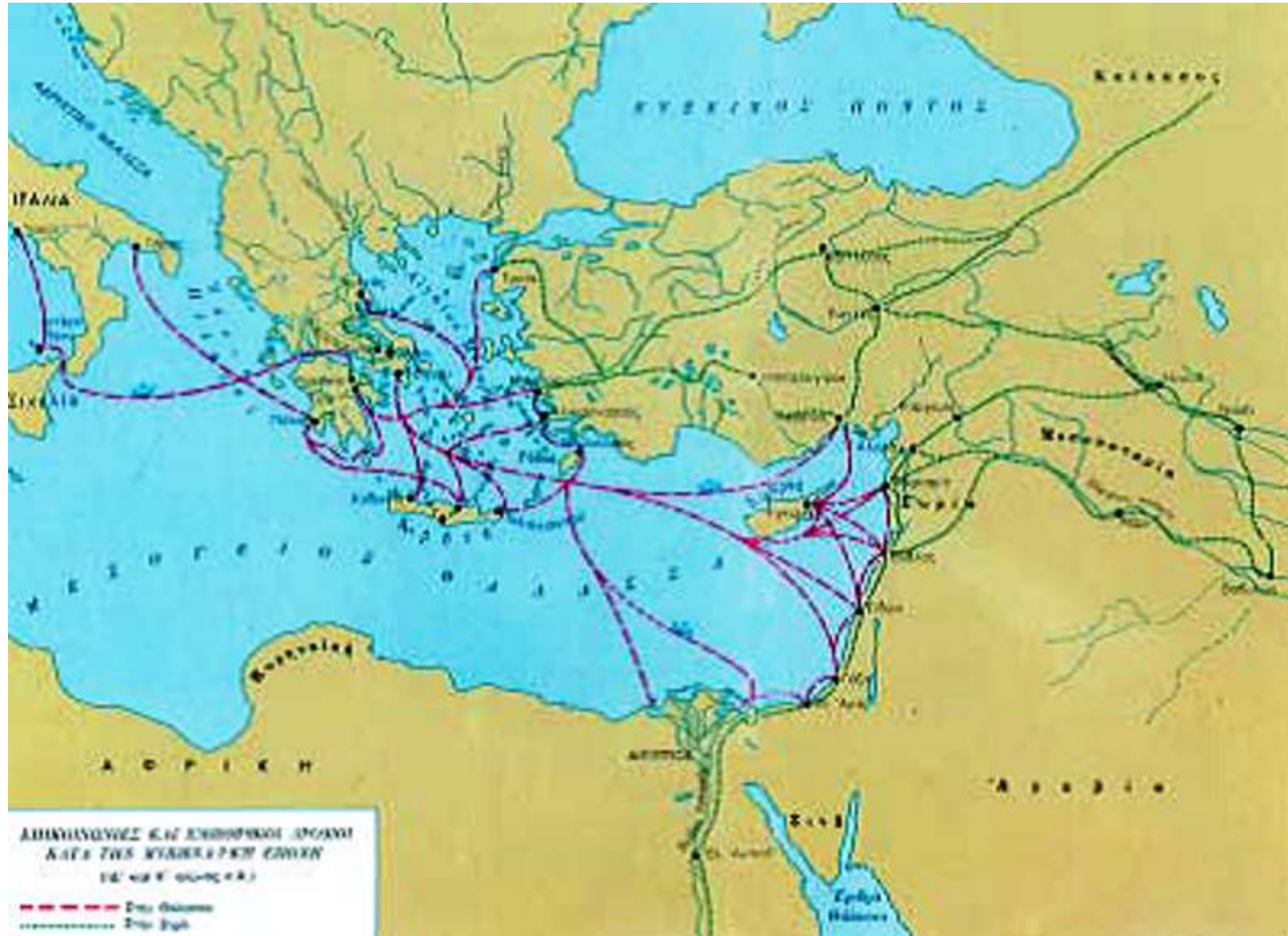

Παρακμή του Μινωικού πολιτισμού

- Η ηφαιστειακή έκρηξη στη Θήρα προκάλεσε μια σειρά από τσουνάμι και σκόρπισε στάχτη σε ολόκληρη την περιοχή του Αιγαίου και της Μεσογείου.
- Η καταστροφή πιστεύεται ότι επιτάχυνε την παρακμή του Μινωικού πολιτισμού στην Κρήτη, σε απόσταση 120 χιλιομέτρων, και ίσως άνοιξε τον δρόμο για την εμφάνιση της Μυκηναϊκής Ελλάδας ως κυρίαρχης δύναμης στο Αιγαίο.

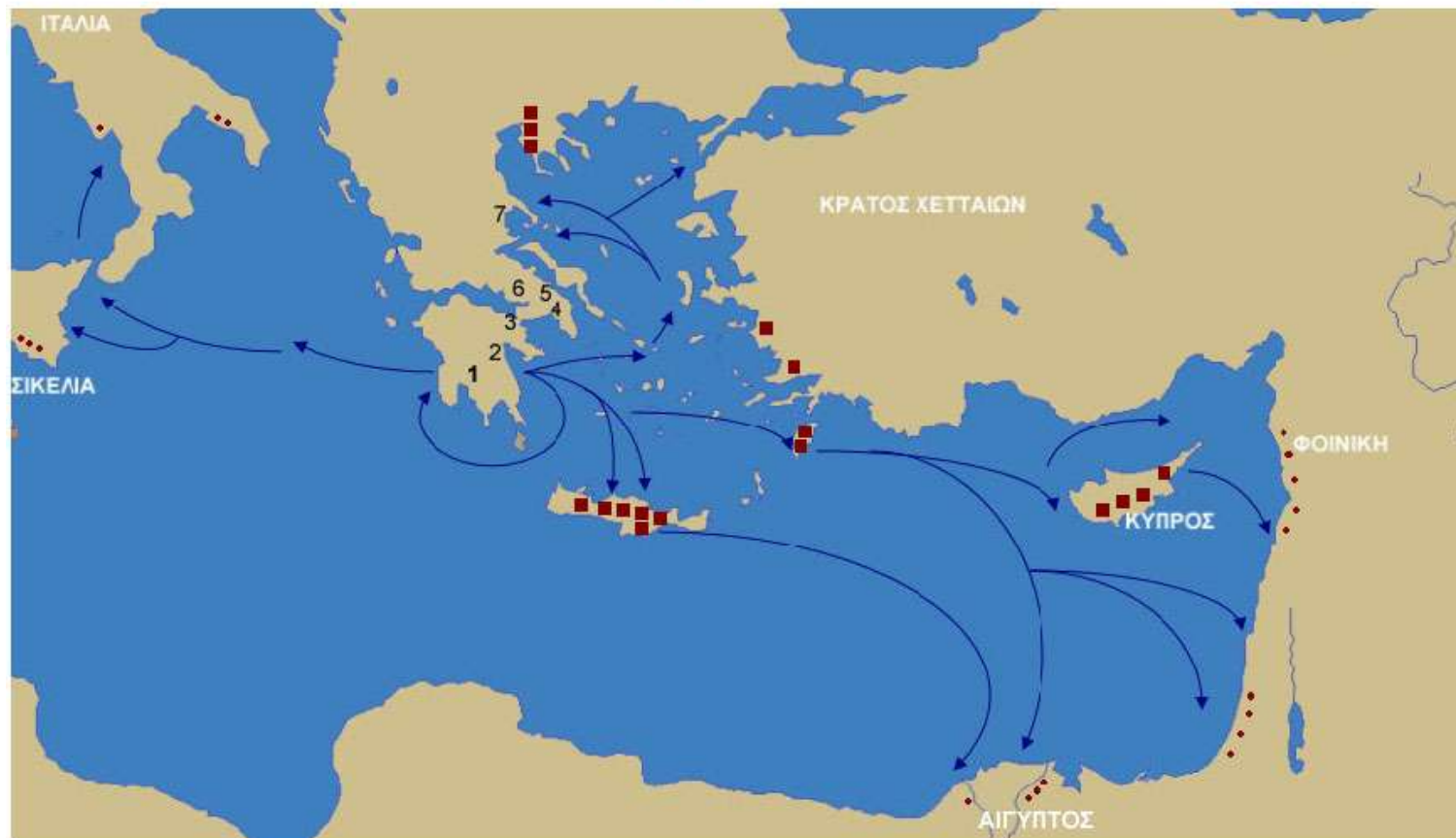
Μυκηναϊκός πολιτισμός

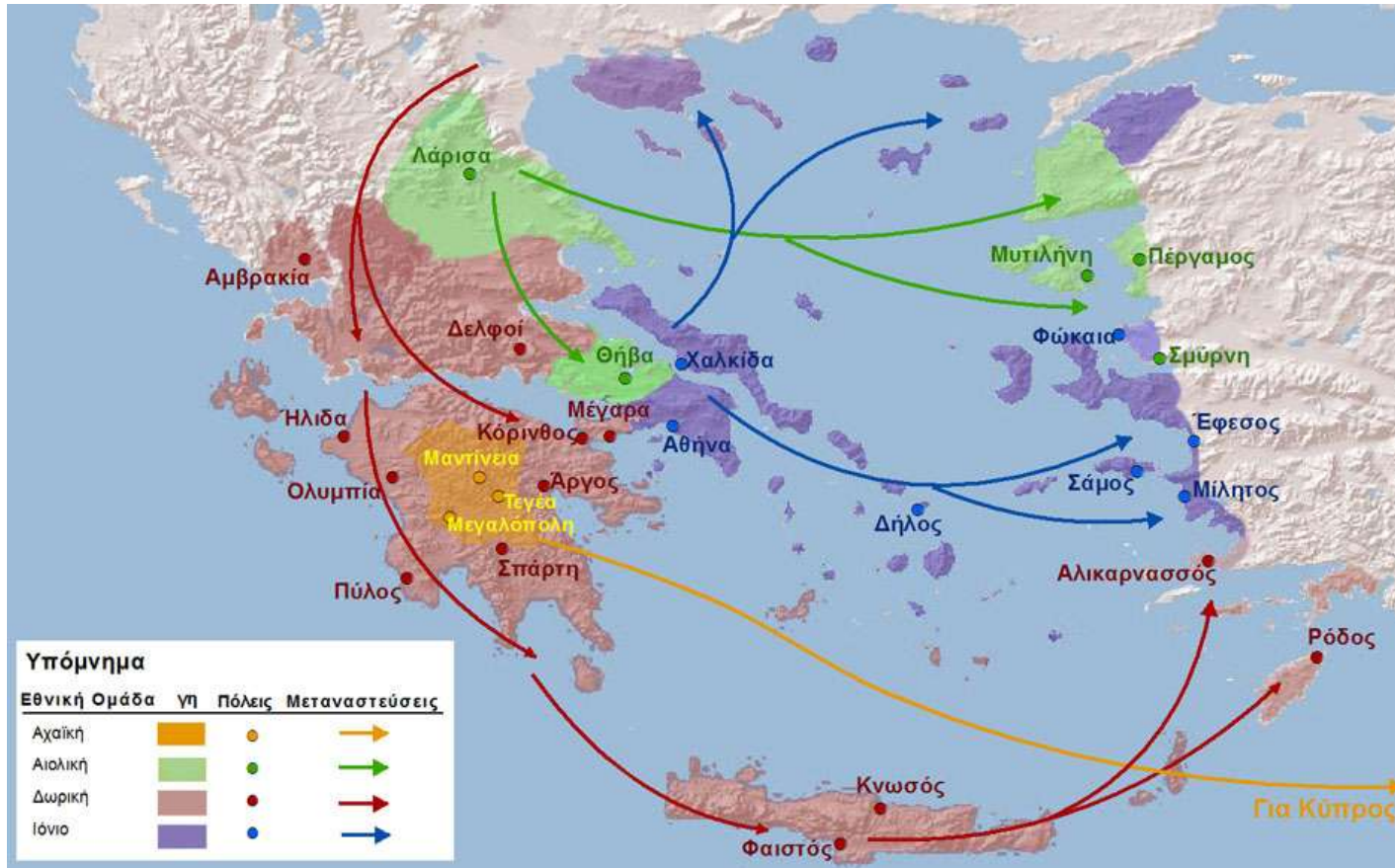
Η εξάπλωση του μυκηναϊκού πολιτισμού τον 14ο και 15ο αι. π.Χ.

Ναυτική δράση των Μυκηναίων

Υπόμνημα: Μυκηναϊκά ανάκτορα: 1 Πύλος, 2 Τίρυνθα, 3 Μυκήνες, 4 Αθήνα, 5 Θήβα, 6 Ορχομενός, 7 Ιωλκός
Κέντρα εγκατάστασης Μυκηναίων ■■■ - Εμπορικοί κόμβοι Μυκηναίων ●●●

1^{ος} αποικισμός

Ο ελληνικός αποικισμός κατά τον 8ο αι.π.Χ.

Ελληνικές και φοινικικές αποικίες

Αποικίες κατά το 2^ο ελληνικό αποικισμό

Αχαϊκές	Ιωνικές	Δωρικές		
Σύβαρη	Οδησός	Ίστρος	Τάραντας	Ηράκλεια
Κρότωνας	Ολβία	Παντικάπαιο	Ιμέρα	Σελινούντα
Λοκροί	Τάναϊς	Φαναγόρια	Ακράγαντας	Γέλα
	Πιτυούντα	Διοσκουρίδα	Συρακούσες	Επίδαμνος
	Τραπεζούντα	Κερασούντα	Απολλωνία	Κέρκυρα
	Αμισσός	Σινώπη	Ποτίδαια	Βυζάντιο
	Κύζικος	Άβδηρα	Μεσημβρία	Χαλκηδόνα
	Όλυνθος	Νάξος	Άβυδος	Σίγειο
	Ζάγυλη	Ρήγιον	Ναύκρατη	Κυρήνη
	Ελέα	Κύμη	Απολλωνία	Βάρκα
	Νεάπολη	Αλαλία		
	Ιεράπολη	Νίκαια		
	Μασσαλία			

Εισαγόμενα προϊόντα από τις αποικίες

Μέταλλα	Ξυλεία	Δέρματα	Κερί	Υφάσματα	Σιτηρά
Κύπρος (χαλκός) Παράλια Πόντου (σίδηρος) Θάσος (χρυσός) Ισπανία (άργυρος, χαλκός, κασσίτερος) Συρία, Κιλικία, Παλαιστίνη, Μεσοποταμία, Μαύρη θάλασσα (διάφορα μέταλλα)	Νότια Μαύρη θάλασσα Θράκη	Θράκη	Θράκη	Αίγυπτος Διάφορα βασίλεια της Ασίας	Αίγυπτος Μαύρη θάλασσα

Ευβοϊκό ή Χαλκιδικό αλφάβητο

	Ήλις	Άγαια - Αποικίες	Αιτωλία, Ήπειρος	Ήθρα, Κεφαλληνία	Αντιζεύς Ευβοϊκές αποικίες	Συρακοῦσαι - Αποικίες
άλφα	Α	ΑΑ	Α	Α	Α	Α
βήτα	Β	Β			Β	Β
γάμμα	Γ	Γ, Κ	Κ	Κ	ΓΚ	Λ, Κ
δέλτα	Δ	Δ	Δ, Δ	Δ	Δ, Δ	Δ
ε ψιλόν	Ε	Ε	Ε, Β	Ε	Ε	Ε
δίγαμμα	Ϝϝ	Ϝϝ	Ϝ	Ϝ	ϜΓ	ϜϜ
ζήτα	Ζ	Ζ	Ζ		Ζ	
ήτα	-	-	-	-	-	-
θητα	Θ	Η	Η	Θ	Θ	Θ
ιῶτα	Ι	Σ	Ξ, Ξ	Ξ, Ξ	Ι	Ι
κάππα	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
λάμδα	Λ	Γ	Λ	Λ, Λ	Λ	Γ
μυ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ, Μ	Μ
νυ	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν
ξει	Χ	Χ	Χ	ΥΜ	⊠	Ξ?
ο μικρόν	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
πει	Π	Π	Π	Π	Π	Π
σάν	-	Μ	Μ	Μ	Ⓜ	-
κόππα	Ϙ	Ϙ		Ϙ	Ϙ	Ϙ
ρό	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ
σίγμα	Σ	-	-	-	Σ	Σ
ταυ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ
υ, υ ψιλόν	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ
φεϊ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ
χεϊ	Ψ↓	Ψ↓	Ψ↓	Υ	Υ↓	Χ, Ψ
ψεϊ	ΦΣ	*			ΦΣ	Ψ
ὦ, ὦ μέγα	-	-	-	-	-	-
στίξη	::, :	·	::	::	::, ::	::, ::

Η Ρωμαϊκή Κατάκτηση της Μεσογείου

Η Ρωμαϊκή Ενότητα και η εξάπλωση του Χριστιανισμού

- Οι Ρωμαίοι είχαν ενοποιήσει ολόκληρη τη Μεσόγειο με ένα σχετικά ειρηνικό και ευημερούον εμπορικό σύστημα. Οι επικοινωνίες μεταξύ των διαφόρων λαών της Μεσογείου είχαν απλουστευτεί λόγω των δύο κύριων γλωσσών που ομιλούνταν: τα λατινικά στη Δυτική Μεσόγειο, και την ελληνική στην Ανατολική Μεσόγειο.
- Η ευημερία και η ενοποίηση βοήθησε τους πρώτους ιεραποστόλους, όπως τον Απόστολο Παύλο, να διαδώσει τη νέα πίστη.
- Τα πρώτα κέντρα του Χριστιανισμού ήταν οι μεγαλύτερες πόλεις και οι αστικοποιημένες επαρχίες κατά μήκος των μεγάλων εμπορικών δικτύων της Μεσογείου.

Η Εισβολή του Ισλάμ στην Ευρώπη

Όταν όλη η Βόρεια Αφρική ήταν υπό την κυριαρχία του ισλαμικού χαλιφάτου, οι Μουσουλμάνοι Άραβες δεν έχασαν την ευκαιρία να περάσουν τα Στενά του Γιβραλτάρ και να εισβάλλουν στην Ευρώπη. Η Ισπανία των Βησιγόθων κατακτήθηκε μέσα σε λίγα χρόνια. Οι Άραβες εμποδίστηκαν να μπουν στη Γαλλία από τους Φράγκους στη μάχη του Πουατιέ το 733 μ.Χ.. Έτσι το μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης παρέμεινε Χριστιανικό και το Ισλάμ περιορίστηκε κυρίως στη νότια πλευρά της Μεσογείου.

Η Συνέπεια

Ωστόσο, η επέκταση του Ισλάμ ήταν εκπληκτική. Σε μόλις 100 χρόνια από τότε που ο Μωάμεθ έγινε προφήτης, οι στρατιές του Ισλάμ κατέκτησαν όλη την Αραβία και στη συνέχεια επεκτάθηκαν ως τη μακρινή δύση κατακτώντας την Ισπανία και ως τη μακρινή ανατολή κατακτώντας το Αφγανιστάν. Το ισλαμικό χαλιφάτο είχε γίνει η μεγαλύτερη αυτοκρατορία του κόσμου και ήλεγχε μερικά από τα πιο σημαντικά κέντρα του πολιτισμού.

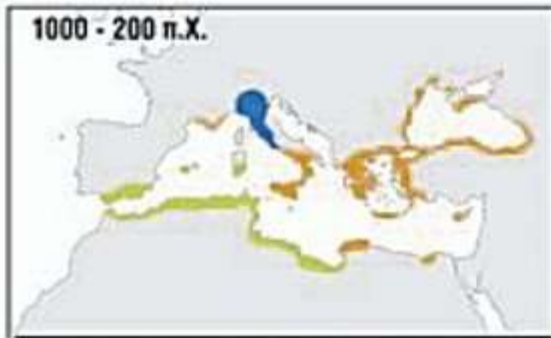
Από τα 5 μεγάλα αστικά κέντρα του Χριστιανισμού τον 6^ο-7^ο αι. μ.Χ., 3 από αυτά βρίσκονταν υπό την ισλαμική κυριαρχία (Ιερουσαλήμ, Αλεξάνδρεια, και Αντιόχεια) και μόνο η Ρώμη και η Κωνσταντινούπολη ήταν ακόμα υπό την κυριαρχία των χριστιανών.

Από τότε, η ιστορία της Μεσογείου κυριαρχείτο από συγκρούσεις μεταξύ χριστιανικών και Ισλαμικών δογμάτων. Οι Χριστιανοί έλεγχαν τη βόρεια πλευρά της Μεσογείου και οι Μουσουλμάνοι τη νότια. Τα πεδία μάχης ήταν η Ισπανία, η Ιερουσαλήμ, η Κωνσταντινούπολη και τα νησιά στη μέση.

Η Μεσόγειος το 870μ.Χ.

Η Μεσόγειος στο πέρασμα του χρόνου

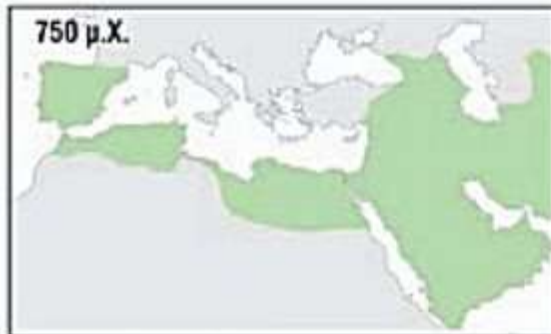
Ελληνικές αποικίες (καφέ), Φοινικικές (πράσινο), Ετρουσκικές (μπλε).

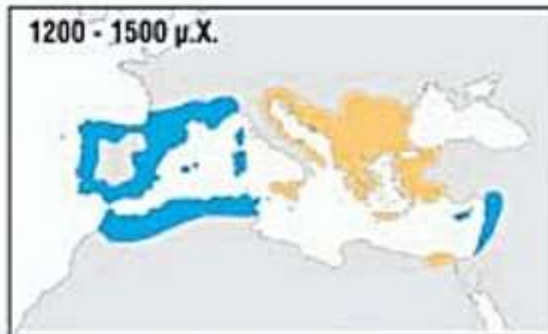
Ρωμαϊκή αυτοκρατορία.

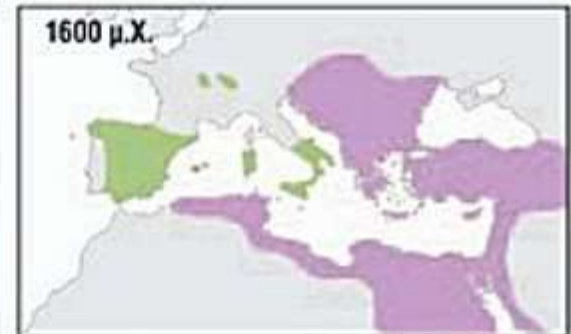
Βυζαντινή αυτοκρατορία.

Χαλιφική δυναστεία.

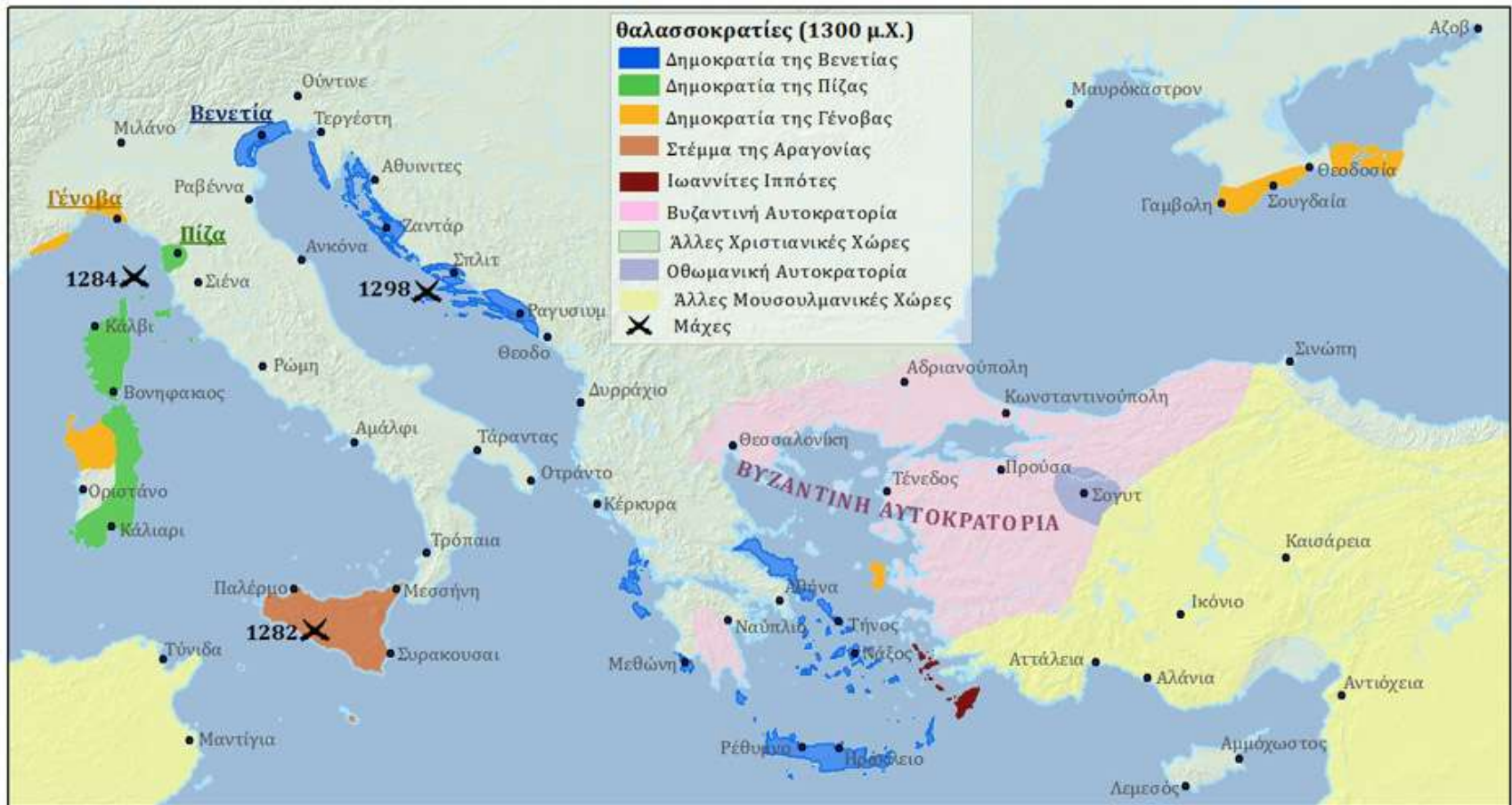

Κτήσεις της Γένοβας (μπλε),
Ενετικές κτήσεις (κίτρινο).

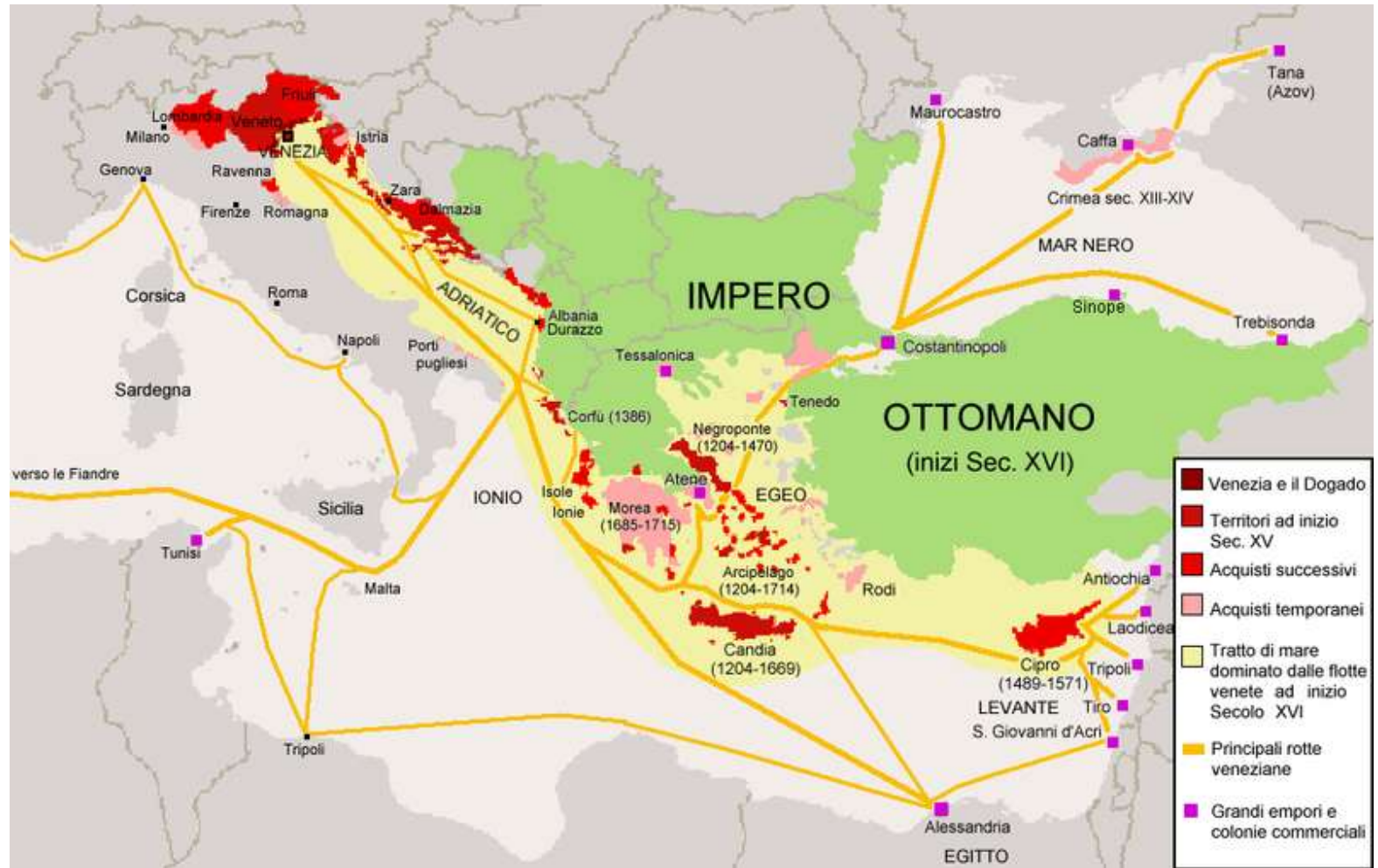
Οθωμανική αυτοκρατορία (μοβ),
Δυναστεία Αψβούργων (πράσινο).

Θαλασσοκρατίες της Βενετίας, της Γένοβας, και της Πίζας

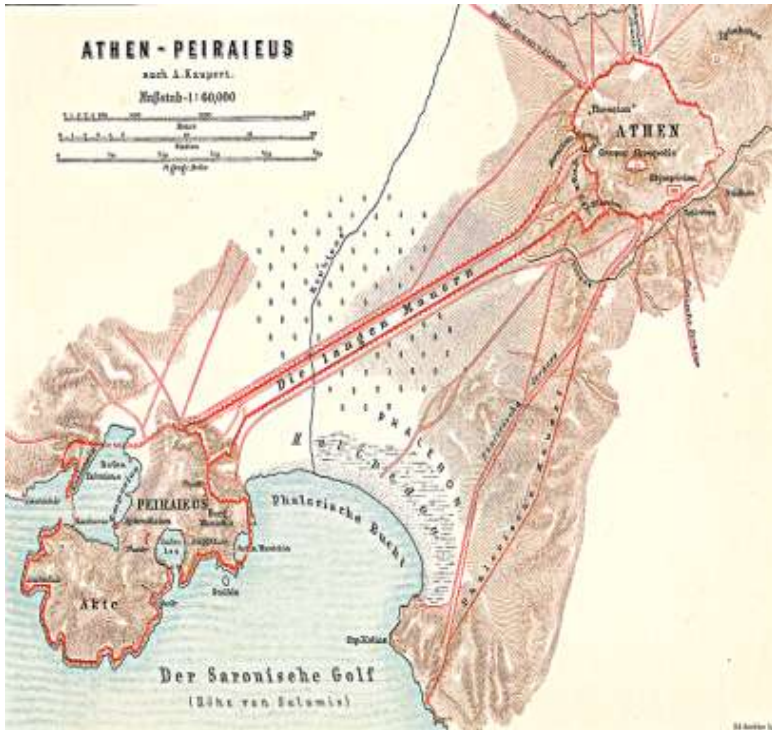
Κτήσεις των Βενετών, σε σχέση με την Οθωμανική Αυτοκρατορία

Πώς τα λιμάνια έχτιζαν αυτοκρατορίες

- **Πειραιάς, Μίλητος, Αλεξάνδρεια, Καρχηδόνα, Κωνσταντινούπολη, Βενετία.**
- Πόλεις που δεν θα έφταναν ποτέ στο γνωστό μεγαλείο τους αν δεν είχαν τα λιμάνια τους να παράγουν πλούτο, πρόοδο και στρατιωτική ισχύ.
- Από τα αρχαία χρόνια μέχρι τον Μεσαίωνα και την αποικιοκρατία, δεν υπήρξε αυτοκρατορία που να μην στηρίζεται σε αυτά για την ευημερία της.
- Στην αρχαία εποχή, τα λιμάνια που μεσουρανούν βρίσκονταν όλα στη Μεσόγειο, το κέντρο του τότε γνωστού κόσμου: **ο Πειραιάς, η Κόρινθος, οι Συρακούσες, η Μίλητος.**

Πειραιάς

Μίλητος

Καρχηδόνα

Αλεξάνδρεια

Κωνσταντινούπολη 1877

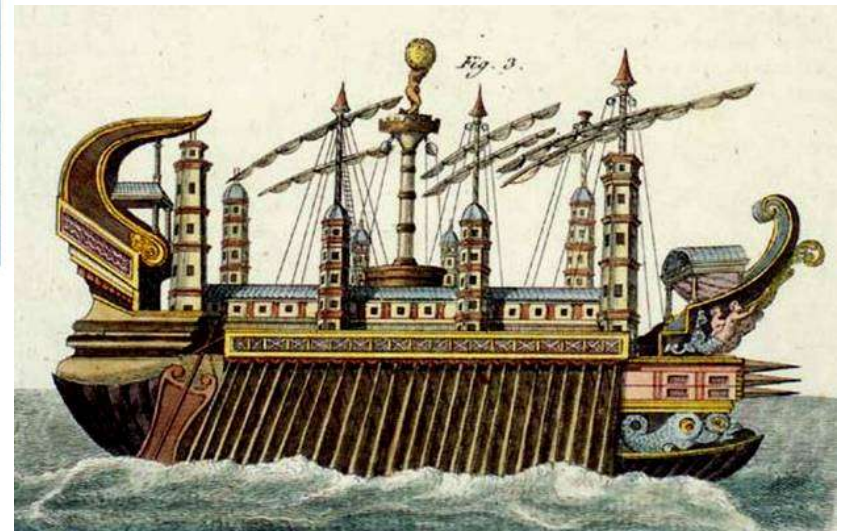

Βαρκάρηδες διαπραγματεύονται με
υποψήφιους επιβάτες
το πέρασμα του Βοσπόρου

Βενετία

Συρακούσες

Όπως γράφει στο «Ταξίδι στον αρχαίο κόσμο» ο **Λάιονελ Κάσον**, «οι Έλληνες έμποροι βρέθηκαν να αλωνίζουν τη Μεσόγειο κατά μήκος και κατά πλάτος. Τους έβλεπαν στα λιμάνια της νότιας **Ρωσίας** να παζαρεύουν σιτάρι για τις ανάγκες της Αθήνας, στις αποβάθρες του **Πειραιά** να φορτώνουν ελαιόλαδο για να εφοδιάσουν τις ελληνικές αποικίες της **Μαύρης Θάλασσας**, να καταφθάνουν στη **Βηρυτό** για να προμηθευθούν ξυλεία από τους κέδρους του Λιβάνου, να διαπραγματεύονται στη **Μίλητο** της Μικράς Ασίας τα φίνα μάλλινα υφάσματα που μεταπουλούσαν δύο και τρεις φορές πάνω από την τιμή αγοράς στα μαγαζιά των **Αθηνών** και των **Συρακουσών**».

Ζύγισμα προϊόντων

**Τοιχογραφία από τη Σαντορίνη
17 αιώνες π.Χ.**

Η Καρχηδόνα

Η **Καρχηδόνα** υπήρξε μία από τις μεγαλύτερες πόλεις των Ελληνιστικών χρόνων, μόνο με την **Αλεξάνδρεια** μπορούσε να συγκριθεί, ήταν επίσης μια από τις μεγαλύτερες πόλεις στην προβιομηχανική ιστορία και αυτή της την αίγλη την οφείλει βέβαια στα λιμάνια της. Η γεωγραφική θέση της πόλης την κατέστησε κυρίαρχη στο ναυτικό εμπόριο της Μεσογείου. Όλα τα πλοία που διέσχιζαν τη θάλασσα έπρεπε αναγκαστικά να περάσουν ανάμεσα στη **Σικελία** και τις ακτές της Τυνησίας, όπου ήταν χτισμένη η Καρχηδόνα, γεγονός που της προσέδωσε μεγάλη ισχύ και επιρροή. Δύο μεγάλα τεχνητά λιμάνια χτίστηκαν μέσα στην πόλη, ένα για να φιλοξενεί τον μεγάλο στόλο της πόλης (κάπου 220 πολεμικά πλοία) και άλλο ένα για εμπορικούς σκοπούς. Ενας χτιστός πύργος επέβλεπε και τα δύο λιμάνια, ενώ μεγάλα τείχη προστάτευαν την πόλη από επιθέσεις από τη θάλασσα με μεγάλη επιτυχία.

Το αρχαίο λιμάνι της Καρχηδόνας,

Οι εμπορικοί δρόμοι της Καρχηδόνας

Η **Μεγάλη Λέπτις** (βρίσκεται 125 χλμ. ανατολικά της Τρίπολης) ιδρύθηκε τον **10^ο π.Χ.** αιώνα από τους Φοίνικες και αναδείχθηκε σταδιακά σ' **ένα από τα σημαντικότερα εμπορικά λιμάνια της Βόρειας Αφρικής**, καθώς αποτελούσε τον κυριότερο προορισμό των καραβινιών που έφερναν από το εσωτερικό της Αφρικής ελεφαντόδοντο, πολύτιμους λίθους, χρυσό, δούλους και εξωτικά ζώα.

Οι αρχαίοι Έλληνες ονόμαζαν την πόλη **Νεάπολη**.

Η **Μεγάλη Λέπτις**, μαζί με την **Οία** (την αρχαία ελληνική αποικία που ήταν κτισμένη στη θέση της σημερινής Τρίπολης) και τη **Σαμπράτα**, αποτέλεσαν την Τρίπολη των αρχαίων χρόνων. Μια ονομασία που έμελλε να διατηρηθεί μέχρι τις μέρες μας και αποδίδεται πλέον στην πρωτεύουσα της Λιβύης.

Αρχαίες πόλεις Μεγάλη Λέπτις: Η Ρώμη της Μαύρης Ηπείρου - Λιβύη

Μεγάλη Λέπτιδα: Το αρχαίο θέατρο
Φωτογραφία: Κωνσταντίνος Μητσάκης

Έφεσος: Η πόλη της Αρτέμιδος - Τουρκία

Η Έφεσος κτισμένη στο στόμιο του ποταμού Καϋστρου, υπήρξε το πλουσιότερο κέντρο της Ιωνίας και ένα από τα σπουδαιότερα πολιτιστικά κέντρα της Μεσογείου, διαγράφοντας μια ένδοξη ιστορική πορεία 2.000 ετών.

Σήμερα είναι ένα από τα μεγαλύτερα υπαίθρια αρχαιολογικά μουσεία του κόσμου, με μνημεία που αναφέρονται στην ελληνιστική, τη ρωμαϊκή και στην πρωτοχριστιανική περίοδο.

Η Βιβλιοθήκη του Κέλσου.

Φωτογραφία: Κωνσταντίνος Μητσάκης

Ακράγαντας: Η Κοιλιάδα των Ναών – Σικελία, Ιταλία

Μπορεί ο μύθος να «χρεώνει» την ίδρυση του Ακράγαντα στον γνωστό Δαίδαλο, οι ιστορικοί, αντίθετα, υποστηρίζουν ότι η πόλη θεμελιώθηκε το 580 π.Χ. από αποίκους της Γέλας, οι οποίοι στην πλειονότητά τους ήταν Κρήτες, Ρόδιοι και Δωριείς.

Το (480 π.Χ. - 473 π.Χ) ο Ακράγαντας ήταν από τις πλουσιότερες πόλεις στη Μεγάλη Ελλάδα τον 5ο π.Χ. αιώνα, αφού η μεγάλη παραγωγή γεωργικών προϊόντων (λάδι και κρασί) απέφερε τεράστιο πλούτο στους Ακραγαντίνους.

Ο ναός της Ομόνοιας ήταν αφιερωμένος στην ενότητα των Ελλήνων της Σικελίας. Μαζί με το Θησείο στην Αθήνα, είναι από τους πιο καλοδιατηρημένους ναούς όλου του Ελληνισμού της αρχαιότητας

Φωτογραφία: Κωνσταντίνος Μητσάκης

Οι αρχαίοι Έλληνες έλεγαν ότι: «Οι κάτοικοι του Ακράγαντα έτρωγαν και έπιναν σαν να πρόκειται να πεθάνουν αύριο και έχτιζαν τις οικίες τους με τέτοιο τρόπο σαν να πρόκειται να μην πεθάνουν ποτέ».

Απολλωνία: Το επίνειο της Κυρήνης - Λιβύη

Οι αρχαίοι Έλληνες ίδρυσαν στην κατάφυτη Κυρηναϊκή χερσόνησο πέντε ελληνικές πόλεις (Κυρήνη, Απολλωνία, Πτολεμαΐδα, Τεύχειρα-Αρσινόη, Ευεσπερίδες-Βερενίκη), που έμελλε να συγκροτήσουν την **Πεντάπολη**.

Η Απολλωνία ήταν το επίνειο της αρχαίας Κυρήνης και το λιμάνι της εξασφάλιζε συχνή επικοινωνία με τη μητροπολιτική Ελλάδα.

Όταν την περίοδο των Πτολεμαίων η Κυρήνη άρχισε να παρακμάζει, η Απολλωνία ανέλαβε πρωταγωνιστικό ρόλο στην Κυρηναϊκή χερσόνησο και ήκμασε εξίσου στους ρωμαϊκούς και στους βυζαντινούς χρόνους (όταν και ονομαζόταν Σώζουσα).

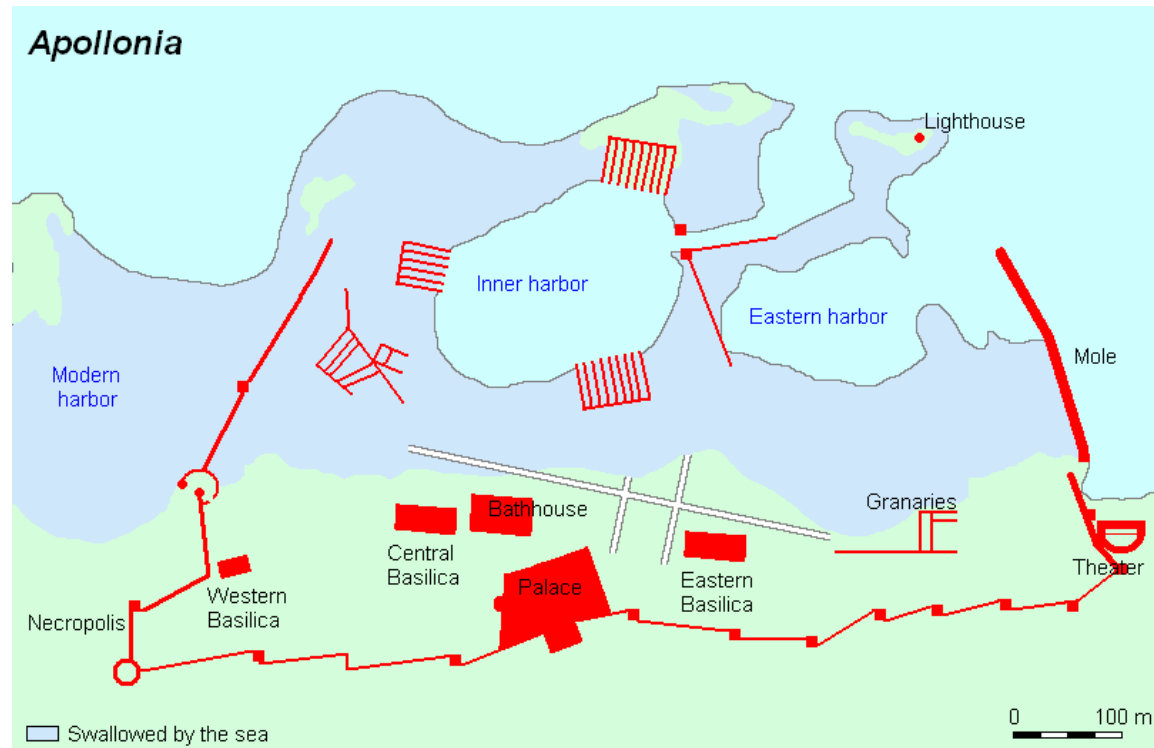

Η παράκτια περιοχή της Απολλωνίας, εκεί όπου η Μεσόγειος ακουμπά την αρχαία ελληνική αποικία της Λιβύης

Φωτογραφία: Κωνσταντίνος Μητσάκης

Η Απολλωνία διέθετε δυο λιμάνια (ένα εσωτερικό και ένα εξωτερικό), ενώ ένα μεγάλο μέρος του λιμανιού βρίσκεται σήμερα κάτω από την θάλασσα. Μπροστά στο εξωτερικό λιμάνι, σε βάθος 5 μ., εντοπίστηκε το 1986 από Γάλλους ερευνητές το ναυάγιο ενός αρχαίου ελληνικού εμπορικού πλοίου του 2ου π.Χ. αιώνα, ονόματι «ΗΡΑΚΛΗΣ». Το πλοίο είχε μήκος 20 μ. και πλάτος 4 μ. και μετέφερε διάφορα εμπορεύματα (στα αμπάρια του βρέθηκαν περίπου 170 αμφορείς σε καλή κατάσταση) από την Ελλάδα και τις ελληνικές αποικίες της Μεγάλης Ελλάδας.

Απολλωνία - Λιβύη

Η σύγχρονη ελληνική παρουσία στην Κυρηναϊκή

Την περίοδο του Ελληνοτουρκικού Πολέμου στην Κρήτη (1897), αρκετοί μουσουλμάνοι Κρητικοί εγκατέλειψαν το νησί και κατέφυγαν στη Λιβύη, και συγκεκριμένα στην περιοχή της Κυρηναϊκής, όπου έκτισαν δίπλα ακριβώς στα ερείπια της αρχαίας Απολλώνιας μια μικρή κωμόπολη, τη σημερινή **Μάρσα Σούσα**. Σήμερα, πολλοί ηλικιωμένοι κάτοικοι της Μάρσα Σούσα μιλούν την ελληνική γλώσσα (με κρητικό ιδίωμα) και διατηρούν ορισμένα από τα έθιμα του νησιού. Επίσης, στις αρχές του 20ού αιώνα, αρκετοί **Ελληνες σφουγγαράδες** (κυρίως από τα Δωδεκάνησα) που έρχονταν στις θάλασσες της Κυρηναϊκής για να βουτήξουν, επέλεξαν να εγκατασταθούν εδώ. Δημιούργησαν οικογένειες, ίδρυσαν ελληνική παροικία και ασχολήθηκαν με τη ναυτιλία, τη σπογγαλιεία και το εμπόριο.

Σούσα - Απολλώνια - Λιβύη

Βουθρωτό: Η γη του βασιλιά Πύρρου – Αλβανία

Το Βουθρωτό (20 χλμ. νότια από τους Αγίους Σαράντα) ιδρύθηκε από τους Κερκυραίους (ίσως και από Κορίνθιους) τον 6ο π.Χ. αιώνα. Τον 4ο π.Χ. αιώνα, το Βουθρωτό κατάφερε να καταξιωθεί ως μια από τις σπουδαιότερες ναυτικές και οικονομικές δυνάμεις της Μεσογείου, καθώς έλεγχε τους θαλάσσιους δρόμους της Αδριατικής.

Βυζαντινοί, Ενετοί και ντόπιοι άρχοντες εναλλάχτηκαν στο παιχνίδι της εξουσίας, ενώ το τελειωτικό κτύπημα στο λιμάνι της Αδριατικής δόθηκε το 1537 από τον Σουλεϊμάν τον Μεγαλοπρεπή, που έσβησε οριστικά τον Βουθρωτό από τον χάρτη της Ιστορίας μετά περίπου 2.000 χρόνια ζωής.

Το καλοδιατηρημένο θέατρο του 4ου π.Χ. αιώνα

Φωτογραφία: Κωνσταντίνος Μητσάκης

Χάρτης του 1660 με ονοματολογία σε χαλκιδική διάλεκτο

Μασσαλία: Για τον πολιτισμό της Μεσογείου το λιμάνι της Μασσαλίας είναι πιο σημαντικό από το Παρίσι

